

Szöllősi József
polgármester

Szajol Községi Önkormányzat
Szajol
Rózsák tere 1.
5081

Tárgy: Tájékoztató anyag megküldése

Tisztelt Polgármester Úr!

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara nevében tisztelettel megköszönöm megtisztelő felkérését Szajol Község Önkormányzatának Képviselő-testülete által tárgyalandó, **„A település mezőgazdaságának helyzete, az aktuális feladatok meghatározása”** című tájékoztató anyag összeállítására.

Az anyagot elkészítettük, melynek írásos előterjesztését jelen levellemhez csatolom.

A 2019. december 12-i testületi ülésen Novák Zoltán falugazdász kolléga részt vesz, amennyiben további kérdés merül fel, készséggel áll rendelkezésükre.

Munkájukhoz sok sikert kívánok.

Szolnok, 2019. november 27.

Tisztelettel:

Kiss Róbert
megyei igazgató

Melléklet: 4 oldal/4 lap

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Igazgatóság

Cím: 5000 Szolnok, Pozsonyi út 68. **Telefon/fax:** +36 56 420 437; +36 56 510 180 / +36 56 510 181

E-mail: jasznagykunszolnok@nak.hu **Honlap:** www.nak.hu

Szajol település mezőgazdaságának helyzete, aktuális feladatok meghatározása

Szajol településen a mezőgazdasági tevékenységek közül elsősorban **szántóföldi növénytermesztéssel foglalkoznak**, amihez remek természeti adottságok párosulnak (termőföldek minősége, klimatikus viszonyok). A megyei tendenciákhoz hasonlóan, azonban az állattenyésztés egyre inkább visszaszorul már háztáji szinten is. A termelés koncentrálódása és a csökkenő gazdálkodói létszám miatt, jelenleg közel 130 regisztrált agrárkamaraival taggal rendelkezik Szajol község.

Szántóföldi növénytermesztés szempontjából 2019-ben a szélsőséges időjárás ellenére közepes termést tudhatnak maguk mögött a gazdálkodók. A településhez tartozó közigazgatási területből 2400 hektár szántó, melyen az utóbbi években **leginkább búzát, kukoricát, napraforgót és repcét termesztettek.** Idén az őszi búza 900 hektáron 4,8 tonna/hektárt átlagtermést hozott, az őszi árpa 170 hektáron 5,5 tonna/hektárt, az őszi káposztarepce 270 hektáron 2,5 tonna/hektárt, a napraforgó 530 hektáron 2,6 tonna/hektárt, míg a kukorica 400 hektáron 5,5 tonna/hektárt. Az állattenyésztési ágazatban főként szarvasmarhát, és sertést tartanak. Az elmúlt években növekedett az állatjóléti, és a termeléshez kötött támogatások összege, ez részben kompenzálta az alacsony felvásárlási árakat.

Idén is **nitrát jelentéssel, gazdálkodási naplóval, tápanyag-gazdálkodási tervvel, gázolaj jövedéki adó visszaigényléssel** és természetesen **őstermelői igazolvány ügyintézésével keresték fel legtöbben a falugazdászt.** A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK) által bevezetett új típusú őstermelői igazolványok számos előnye járnak: hamisítás ellen védettek, hozzájárulnak a tisztességes versenyhez, mindemellett tartósabbak, így öt évig hatályosak. Az új típusú őstermelői igazolvány egyben adathordozó is, a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal nyilvántartásában szereplő összes, az őstermelőre vonatkozó adat elérhető a hatóságok számára a kártya adattároló chipjén. Ezen felül a területalapú támogatások adminisztrációja is jelentősen csökken a kártyával.

Április 9-én vette kezdetét a 2019. évi egységes kérelmek beadásának időszaka. Ennek keretében idén már 46 jogcímre lehetett támogatási és kifizetési kérelmet benyújtani. **A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK) falugazdászai idén is ingyenes segítséget nyújtottak a gazdálkodóknak az egységes kérelmek elkészítésében, beadásában.** A megszokottak szerint a kérelmek beadására kizárólag elektronikus úton volt lehetőség, támogatáscsökkenés nélkül május 15-ig. **A településen a falugazdászok segítségével közel 70 gazdálkodó igényelt területalapú támogatást.** Az elmúlt hónapokban lezajlott ezeknek az egységes kérelmeknek az adategyeztetése. Erre azoknál a gazdálkodóknál volt szükség, akiknél területülígyénylés, tábla átfedés vagy területi ráfedés jelentkezett. Szajol településen kevés gazdálkodó kapott adategyeztetésre felszólítást, ezért **legtöbben már október közepén megkapták a 2019. évi támogatás előlegét.** Az adategyeztetésre felszólítottaknak, pedig rövidesen megkezdődik a kifizetés folyósítása.

Egységes kérelem előleg-kifizetés

A **2019. évi egységes kérelmekhez kapcsolódó**, közvetlen támogatási jogcímekeket érintő **előlegek kifizetése megkezdődött október 16-án**. Az Európai Központi Bank által közreadott, 2019. szeptember 30-i hivatalos árfolyam 334,83 forint/euró, ennek alapján határozták meg a 2019. évi egységes kérelmekhez kapcsolódó hazai támogatási összegeket és kezdődhetett meg az előlegfizetés.

Az egyes agrártámogatások 2019. évi összegeinek megállapításáról szóló 47/2019. (X. 14.) AM rendelet tartalmazza a területalapú támogatás, a termeléshez kötött területalapú támogatások, a zöldítéshez kapcsolódó támogatás, a termeléshez kötött állatalapú támogatások, valamint az átmeneti nemzeti kiegészítő támogatások előlegfizetésének feltételeit.

Az **egységes területalapú támogatás** keretösszege 245 499 364 980 forint, a támogatható terület nagysága legfeljebb 4 983 825 hektár. A támogatásból 2019. október 16-tól kifizethető előleg mértéke **hektáronként legfeljebb 33 486 forint**.

Az **éghajlat és környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra nyújtandó támogatás (zöldítés)** esetében a kifizethető keretösszeg 134 889 647 283 forint, a támogatható terület nagysága megegyezik az egységes területalapú támogatásával. A 2019. október 16-tól kifizethető előleg mértéke **hektáronként legfeljebb 18 946 forint**.

A termeléshez kötött állatalapú közvetlen támogatások esetében állategyed alapon történik a kifizetés, figyelemmel arra, hogy kizárólag a Magyar Államkincstár által elfogadott, és a támogatási feltételeknek megfelelő állatlétszámot lehet figyelembe venni, míg a termeléshez kötött területalapú támogatások esetében a támogatható hektárszám alapján történik a kifizetés. A 2019. október 16. után kifizethető előleg maximális értékei támogatási jogcímenként az alábbiak:

Támogatási jogcímekek	Az előleg maximális értéke (Ft/egyed; Ft/hektár)
anyajuhtartás támogatás	6 235
anyatehéntartás támogatás	32 756
hízottbika-tartás támogatás	12 867
tejhasznú tehéntartás támogatás	76 009
rizstermesztés támogatás	173 581
cukorrépa termesztés támogatás	136 693
zöldség-növény termesztés támogatás	58 860
ipari zöldség-növény termesztés támogatás	47 678
ipari olajnövény termesztés támogatás	67 918
extenzív gyümölcsstermesztés támogatás	53 915
intenzív gyümölcsstermesztés támogatás	88 192
szemes fehérjetakarmány-növény termesztés támogatás	48 032
szálas fehérjetakarmány-növény termesztés támogatás	16 910

A **fiatal mezőgazdasági termelők támogatása** esetében a kifizethető keretösszeg 4 057 803 330 forint, amelyet legfeljebb 178 483 hektár támogatható területre lehet jóváhagyni, a 2019. október 16-tól folyósítható előleg összege pedig nem lehet nagyobb, mint **15 914 forint/hektár**. **Anyatehéntartás átmeneti nemzeti támogatásra** termeléshez kötve egyedenként **legfeljebb 21 867 forint vehető igénybe**. Előlegfizetésről a rendelet nem tartalmaz szabályozást.

Jégekármérséklő rendszer

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara és az Agrárminisztérium által üzemeltetett rendszer **idén már április 15-én megkezdte működését**. Az országos jégekármérséklő rendszer második üzemelési évében **a gazdálkodók 37 ezer hektárra jelentettek be jégekárt**, ami nagyjából a fele a 2017-es, utolsó országos védekezés nélkül töltött év értékének.

A jégekár aránya a bejelentett mezőgazdasági káron belül **12 százalék volt**, míg korábban ez többször is elérte a **37 százalékot is**, így a statisztikák szerint az elmúlt 5 év átlagához viszonyítva **ez a szám kevesebb, mint a felére csökkent**.

Időjárás szempontjából nagyon ritka két egyforma év, a zivataros napok számának tekintetében hasonló, a zivatarok kialakulásnak szempontjából viszont teljesen eltérő két évet tudhatunk magunk mögött a jégekármérséklő-rendszer működtetésének első két évében. Ez azzal magyarázható, hogy a tavaszi és a nyári periódusban érkezett zivatarokat is elkülöníthetjük lokálisan kialakuló és frontrendszerrel érkezett zivatarokra. Ezek közül 2018-ban a lokálisan kialakuló zivatarok uralkodtak, ezek többször fordultak elő a korábbi évekhez képest. Mindennek meteorológiai hátterében az állt, hogy a csapadékot okozó képződmények távol maradtak hazánk térségétől. Az ilyen típusú zivatarok viszonylag rövid idő alatt alakulnak ki és nagy mennyiségű csapadékot okoznak egy adott területen. Ezzel ellentétben 2019-ben a jégekármérséklő-rendszer védekezési időszakában a zivatarok érkezése, kialakulása a határainkon túlról érkező frontokhoz volt köthető, amelyek orkán erejű széllel, viszonylag rövid idő alatt, nagy mennyiségű csapadékkal érkeztek. A 2019-es évben is többször tapasztalhattuk a szélsőséges időjárási viszonyokat, heves zivatarokat, többek között borsó, cseresznye, egy-egy esetben dió nagyságnyi jég hullását.

A rendszer nemcsak a mezőgazdasági termelők, hanem Magyarország teljes lakossága számára hoz kézzelfogható előnyöket. Mérsékeli a lakóházakat, a gépkocsikat és a házi kiskertek növényeit érő jégesőkár mértékét is. Azt is tudomásul kell venni, hogy a **jégesőt teljesen megszüntetni, annak hatását nullára csökkenteni nem lehet, azonban az általa okozott károk jelentősen mérsékelhetők**. Így továbbra is vannak az országban olyanok, akik a jég miatt kevesebb termésre számíthatnak. Ők az agrár-kárenyhítési rendszeren keresztül kaphatnak kompenzációt. A NAK kezelésében működő rendszerben **összesen 986 talajgenerátor, köztük 222 automata berendezés látja el a jégekármérséklés feladatát**. Számítások szerint **több tízmilliárd forint termelési értéket óv meg a NAK rendszere a jégekármérséklő rendszerrel**. Az Európába egyedülálló, a teljes országot lefedő rendszer fenntartása, működtetése **a gazdálkodók többletbefizetését nem igényli, mivel az üzemeltetés költségeit az Agrárminisztérium együttműködésével a kárenyhítési alaphól finanszírozza a NAK**.

Az afrikai sertéspestis (ASP)

Az afrikai sertéspestis (ASP) nagy ragályozó képességű, **vírus okozta fertőző betegség**, amely iránt Európában a házisertés és az európai vaddisznó fogékony. **Az ASP-helyzet a szomszédos országokban súlyos, illetve jelentősen romlott a közelmúltban, emiatt Magyarországon is magasabb készültség, valamint határozott lépések meglépése indokolt**. Magyarországon eddig **1014 bejelentett esetben 2067 afrikai sertéspestis (ASP) miatt elhullott vaddisznó tetemét találták meg, vagy lötték ki diagnosztikai céllal**. A vírus a

vadállományban az ország északkeleti részén több gócban aktív. **Házisertés-állományból nem történt bejelentés.** Legnagyobb terjesztési kockázatként az ember általi terjesztést kell kiemelni. Az emberek ételmaradékával és a ruházaton keresztül tudják elsősorban terjeszteni a vírust.

A betegség vadállományban való jelenléte folyamatos fertőzőforrást jelent. Jelen ismeretek alapján általánosan kijelenthető, hogy ahol a vaddisznó-állomány sűrűsége 0,5 állat/négyzetkilométer alá csökken, ott a vírus terjedése is megállhat. Magyarországon jelenleg átlagosan 2-2,5 állat/négyzetkilométer a vaddisznó-állomány sűrűsége. Ezért **érdemi előrelépést az állomány gyérítése és ezzel együtt a tetemek gyűjtése jelentene.**

A **védekezés hatékonysága elsősorban az állattartó felelősségvállalásától függ** és nem az állomány nagyságától, ezért **a járványvédelmi és állategészségügyi előírásokat a kis létszámú állományt tartóknak is fokozottan és maradéktalanul be kell tartaniuk!**

Minimum járványvédelmi követelmények, amelyek jelentősen csökkenthetik az ASP bejutását:

- *Állatforgalmazási szabályok betartása, az állatok nyomon követhetőségének betartása*

o csak legális, TIR-ben regisztrált helyről, megfelelő állategészségügyi bizonyítványokkal rendelkező állatok vásárlása, illetve forgalmazása;

o az állatok „mozgásának” megfelelő dokumentálása – amennyiben a fertőzés gyanúja felmerül, vissza lehessen követni, hogy mely állományokkal érintkezett az adott állat;

- *Általános járványvédelmi intézkedések betartása*

o telepi zártság biztosítása, dupla kerítéses rendszerek kialakítása, illetve azok rendszeres karbantartása (gazmentesítés);

o külön munkaruha és lábbeli (főleg a telepen dolgozóknak, de a látogatóknak is);

o kéz- és lábfertőtlenítés, valamint a járművek és munkagépek tisztítása/fertőtlenítése;

o takarmány regisztrált forgalmazótól történő vásárlása;

o állattartótelep takarítása, majd fertőtlenítése;

- *Takarmányozás, almozás tekintetében az előírt pihentetés betartása.*

Július végén megjelent az országos főállatorvos 2/2019-es határozata az afrikai sertéspestis magyarországi felszámolására vonatkozó mentesítési tervéről. A dokumentum részletesen tartalmazza az érintett szereplők (vadászok, állattartók, állatorvosok) teendőit, egyúttal hatályon kívül helyezi a korábbi, 3/2018-as főállatorvosi határozatot.

Szolnok, 2019.11.26.

**Tisztelettel: Novák Zoltán
falugazdász**